

Landhuis Weitje

Het te ontwikkelen gebied loopt door tot Malpais. FOTO MIRANDA VAN BOVEN

Het National Archaeological Anthropological Memory Management (NAAM) kan helpen bij de restauratie van het landhuis en andere archeologische vondsten.

Een juweeltje van Klein Malpais

De Curaçaose overheid heeft onlangs een stuk grond van het landgoed Weitje schoongemaakt voor de bouw van een groot aantal woningen. Een project in opdracht van de Fundashon Kas Popular (FKP).

DOOR NORBERT HENDRIKSE

Weitje is een deel van de oude plantage Malpais, die dateert uit 13 augustus 1784 toen Gerrard Stridells Malpais verkocht aan Jan Teubner. Op een inventarislijst met de datum 10 augustus 1784 was de naam 'plantage Klijn Malpais, gelegen in de Benedenkwartier van het Eijland'. Op de lijst stonden de namen van vier slaven: de mannen Fransje, Tapila en Francisco en de vrouw Agatha. De veestapel bestond toen uit 205 schapen, 12 koeien, 18 kalkoenen, 2 vluchten duiven, 4 ossen, een stier, 8 ezels, 2 karren, een partij gereedschap, een partij huisraad en een hoeveelheid schepels mais. De hoogste waarde van de inventaris was de partij mais van 1000 peso's. Bij de inventaris staat de naam Adriaan Webb, de graanhandelaar gehuwd met Janette Meijer. Ze woonden in Otrobanda.

Het huidige landhuis Weitje dateert rond 1820 en werd gebouwd voor Christoffel Godfried Frederich Hooijer (1776), die met Wilhemina Raven gehuwd was. Hooijer (later Hoyer) had in 1812 de plantage Klein Malpais gekocht van koopman Matthias Erasmus van der Dijs voor het bedrag van ruim 9000 peso's. De inventaris van de 'Plantage Klijn Malpais' en Rust Plaats (thans Weitje) beschrijft dat er toen 200 schapen waren, 15 koebeesten, 150 kabitien, 8 ezels, een paard en 2 merries, 30 hoenders, 15 eenden, 25 kalkoenen. Een tamelijk grote veestapel. Verder omvatte de inventaris een vlucht duiven, tuingereedschap, zadels, meubels enzovoorts.

Klein Malpais was aanvankelijk een deel van Groot en Klein Malpais, een reusachtig stuk grond met daarop enkele landhuizen zoals Mount Pleasant, Weitje en Sua. Weitje was een vruchtbaar stuk grond van ruim 130 hectaren, maar jarenlang werd het terrein en trouwens ook het landhuis nauwelijks gebruikt zodat het een dichtbegroeide mondi werd. Het landhuis was niet groot maar wel een juweeltje op de plantage Klein Malpais. Restanten van de magazijn en schuren staan er nog. Landhuis Weitje verkeert uiteraard in slechte staat maar is zeker de moeite waard om te laten restaureren.

Ook Sua of Soua is een zwaar verwaarloosd houten huis met een ruïne van de magazijn.

Lutherse Duitser

Wie was Christoffel Godlieb Frederic Hooijer? Hij was een zoon van de Duitser Godfried Hooijer uit het plaatsje Boritz bij Dresden. Godfried trouwde met de Curaçaose Anna Casina van Gorcum. Hij was een zeer bekwaam goudsmid. Christoffel Godlieb werd in 1776 geboren op Curaçao en trouwde op 13 oktober 1799 met Wilhelmina Raven, geboren op Curaçao en een dochter van Richard Raven en Johanna Laan. Ze kregen zeven kinderen.

De Hooijers waren Lutherse. In de Bronnenpublicaties van de Indische genealogische vereniging 'deel 13 staan de namen van de lidmaten van de Lutherse kerk op Curaçao (1725-1825). De Lutherse kerk was ooit een prachtig gebouw in Otrobanda ter hoogte van de Breedestraat en het Brijnplein, maar gedurende de Engelse oorlog werd het

Dit is Landhuis Mount Pleasant op Malpais. Weitje heette origineel 'Rust Plaats', een deel van Klein Malpais en dat was ook een deel van Malpais, een enorme lap grond die loopt vanaf de weg met de 'shut' tot aan Bullenbaai. De naam Mount Pleasant is gegeven door Raadslid en weesmeester Gerardus Duyckinck uit de achttiende eeuw.

gebouw in 1804 vernield bij een bombardement. Op de lijst van de lidmaten van de Lutherse kerk die dateert uit de jaren 1812-1816, stonden diverse vooraanstaande bewoners van Curaçao: Godhelp Israel Hooijer, August Leberrecht Statius Muller, Willem Craneveldt Hooijer, Arend Hendrik Ernst Schuler, David Gaerste, Jurriaan Neuman, Ludwig Christoph Boyé, Sara Maria Schotborg en Sara Maria Jutting.

Uit een akte van 11 september 1839 blijkt dat er van de plantage Klein Malpais niet veel was overgebleven, inclusief Weitje en bij een veiling werd de plantage verkocht.

In een separate akte werd de inventaris van de plantage Klein Malpais in details vermeld: Een neger genaamd Juan Minguel, wachter van 40 jaar oud, zoon van Dominga Gustina; 5 hoornbeesten groot (koeien), 96 schapen, 19 kabitien, 1 ezel, 1 bureau, 1 canapé, 4 tafels en 7 stoelen. Ondertekend op 24 februari 1840 door Johanna Elisabeth Hoyer en Charlotte Hoyer. Het was maar een schrale opbrengst en dat in de moeilijke jaren van Curaçao met mislukte oogsten en de terugval van de handel. De tussen 1836 en 1845 door gezaghebber Reinier Frederik baron van Raders uitgewerkte plannen om de landbouw te bevorderen liepen op niets uit: ... met het verbouwen van katoen mislukte, met sisal weg door verwaarlozing, aloë en cochenille hetzelfde... (noot: sisal werd gebruikt voor het maken van touw en voor alpagata's, sandalen, Cochenille is een kleurstof).

Door de klimatologische omstandigheden was het plantagegebied een armzalig bedrijf en de grondbelasting in 1828 heeft de doodslag gegeven. In 1828 telde Curaçao 362 plantages, in 1853 260 en in 1865 (na de emancipatie) slechts 100.

Het artikel van Norbert Hendrikse bestaat uit twee delen. Het volgende deel zal dieper ingaan op Malpais en haar bewoners.

Het is niet bekend waar de naam Weitje of Wijtje precies vandaan kwam. In oude aktes uit de achttiende eeuw stond dat Wijt Timmer op 8 april 1748 de plantage Malpais alias Daniel lecht van de weduwe M. de Velder-Merrit. Wijt overleed rond 1762 want in een akte van 11 juni 1762 stond: 'wijlen Wijt Timmer in zijn leven buiten gemeenschap van goederen getrouwd met Margartha de Vij-

De naam Weitje

der'. De plantage werd gekocht door Frans Crottenstem in hetzelfde jaar. Wie die Wijt Timmer was, is niet bekend. De naam Timmer komt voor in de doopboeken van de Lutherse kerk.

Bij de lidmaten van de Lutherse kerk op Curaçao (1757-1825) stond onder andere de naam: Marten Godlieb Bernhard Timme uit Jago in Pomeran met de datum 6 april 1760. Er is ook een theorie dat Weitje letterlijk betekende een weitje, een grasveld voor het weiden van een koe. De plantage is in het Papiaments verberst tot 'Wechi' maar de officiële naam was Weitje.

Het landhuis zoals het er nu bijstaat.

FOTO JEU OLIMPIO

Nieuwe ontwikkeling

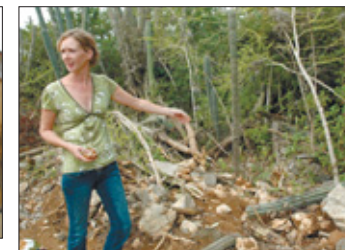
Door Miranda van Boven

De Fundashon Kas Popular (FKP) is met het woningproject op Brakkeput een nieuwe weg ingeslagen en volgt deze weg ook voor het project Wechi. De bedoeling is namelijk om niet alleen sociale woningbouw te realiseren, maar ook woningen voor bejaarden, gehandicapten en studenten neer te zetten. Ook de hogere klasse en middenstanders krijgen er een plek. FKP wil meer hoogbouw in de vorm van drie bouwlagen gaan realiseren. De sociale woningen buiten de stad worden gebouwd met ieder een stuk tuin waar de mensen vervolgens geen geld voor hebben om te onderhouden, volgens algemeen directeur Arthur Con van FKP. Ook een studentenflat, vanwege de ligging vlakbij de UNA, behoort tot de mogelijkheden. Vol-

De pers krijgt een rondleiding op het schoongemaakte terrein waar de Fundashon Kas Popular gaat bouwen.

FOTO JEU OLIMPIO

NAAM-archeoloog Claudia Kraan wijst naar een stukje slavenmuur.

FOTO JEU OLIMPIO

gens Con moet het een moderne wijk worden, maar vooral ook een leefbare wijk waarin natuur en cultuur belangrijk zijn. Er worden zowel huur- als koopwoningen gebouwd. De prijzen van de koopwoningen komen tussen de 60.000 en de 400.000 gulden te liggen. Het is niet de bedoeling dat er her en der

kavels kaal blijven dus FKP bouwt de huizen in eigen beheer en verkoopt alleen kavels met een huis erop. Landhuis Wechi met bijgebouwen en waterputten zal ook gerestaureerd worden en samen met de bouw van vijfhonderd woningen de eerste fase van het project zijn. Aannemers en architecten zijn nog niet bekend, maar als er groen licht wordt gegeven voor de bouw kunnen in eerste instantie de ontwerpen die nu gebouwd worden op Brakkeput gebruikt worden.

leteke Witteveen van het National Archaeological Anthropological Memory Management (NAAM) is positief over het feit dat het NAAM ook uitgenodigd was bij de rondleiding dinsdag 6 januari. Het lijkt erop dat de bestuurders meer voor cultuur krijgen. Hoe de samen-

werking in de praktijk uitpakt, moet nog blijken. Het NAAM kan helpen bij de restauratie van het landhuis en andere archeologische vondsten. Ook kunnen ze de werkers die de grond bouwrijp moeten maken, instrueren hoe te handelen als ze op een bouwwerk stuiten om het zo min mogelijk te beschadigen. Op de vraag wat voor bestemming het landhuis zou moeten krijgen antwoord Witteveen: „Het zou mooi zijn als het een openbare ruimte zou worden. Een memorial center als het ware waarin we kunnen herdenken en actief cultuur kunnen beleven.“ Om het terrein in kaart te brengen zijn er volgens een soort schaalbord, patroon paden getrokken die schoongeveegd zijn.

Volgens milieuroorganisatie Amigu di Tera loopt FKP daarmee op de zaken vooruit

omdat er nog geen bouwvergunning afgegeven is. Amigu di Tera is dan ook niet blij met de ontwikkeling van het gebied en zegt dat de afwatering een probleem is omdat het een waterrijk gebied is.

Dat Con in ieder geval persoonlijk met de natuur bezig is blijkt uit het feit dat hij zich het lot aantrekt van een leguaan, die we tijdens de rondleiding over het terrein aantreffen in een waterput. Con plaatst een dikke tak op zo'n manier in de put dat de leguaan er weer uit kan.

Het is te hopen dat de ontwikkeling van het gebied in goed overleg tussen de verschillende organisaties gaat. Feit is dat er grote woningnood is op Curaçao maar het oplossen daarvan moet wel hand in hand gaan met het zoveel mogelijk behouden van cultuur en natuur.